

Dit is de nieuwsbrief van het project WEL in Ontwikkeling. Dit project sluit aan bij het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en wil nieuwe beweging creëren in situaties die zijn vastgelopen of waarin jeugdigen zich onvoldoende kunnen ontwikkelen.

In dit nummer vertelt Bart van Kessel van Gedragswerk over de beweging die steeds groter wordt. Nu tweederde van de samenwerkingsverbanden gebruikmaakt van de subsidieregeling WEL in Ontwikkeling, gaan partners in veel regio's op zoek naar oplossingen die er nog niet zijn. Een zoektocht waarvoor zij van OCW alle ruimte krijgen. En dat laatste is uniek, zegt voormalig kinderombudsman Marc Dullaert die ook aan het woord komt in deze nieuwsbrief. 'Er is een vrije zone gecreëerd waarbinnen geëxperimenteerd mag worden.' Tamara Dekker en Renata van der Molen namen deel aan een werkatelier van WEL in Ontwikkeling. Ze vertellen over de inspiratie die ze daar opdeden.

Deze nieuwsbrief verschijnt gemiddeld eens per drie weken en wordt verspreid via de projectpartners [Gedragswerk](#), [Ingrado](#) en [Ondersteuningsteam Zorg voor Jeugd](#). Voor suggesties en reacties kan je bij deze organisaties terecht.

Veel leesplezier gewenst!

NIEUWE MOGELIJKHEDEN, MEER BEWEGING

‘Alles is lekker in beweging’, zegt Bart van Kessel met gevoel voor understatement. Van Kessel is namens Gedragswerk een van de initiatiefnemers en drijvende krachten achter WEL in Ontwikkeling. Onder stoom en kokend water hebben de projectpartners alle samenwerkingsverbanden benaderd en geïnformeerd over de subsidieregeling WEL in Ontwikkeling.

Aanvragen moesten voor 1 oktober zijn ingediend. ‘In een ongekend tempo voltrok zich vervolgens een proces dat startte met de vraag “Is dit wat voor ons?” Gevolgd door “Hoe is de situatie bij ons voor de groep kinderen waar dit project om draait?”, naar “Als we geld aanvragen wat gaan we dan doen?” en “Met wie gaan we dat doen?” En dat allemaal in drie maanden tijd, van 1 juli tot 1 oktober waarin ook nog de zomervakantie viel.’

Zoektocht

Honderd en drie (103!) samenwerkingsverbanden hebben een aanvraag ingediend. Wat een prestatie van iedereen die hieraan meegewerkt

heeft! De kernopdracht is voor iedereen hetzelfde: ga aan de slag met vijf casussen van kinderen of jeugdigen die een vrijstelling 5 onder a hebben of absoluut verzuimer zijn. Hoe zorgen we ervoor dat zij in ontwikkeling komen en/of blijven? De samenwerkingsverbanden krijgen samen met hun partners drie jaar de tijd. Van Kessel: ‘Het antwoord weet niemand en dat is het mooie van dit project. Het is een zoektocht op alle niveaus. Het ministerie heeft weinig voorwaarden gesteld omdat deze zoektocht regionaal, lokaal en individueel moet kunnen plaatsvinden.’

Soms zal de ‘andere’ hersenhelft goed wakker geschud moeten worden, zoals Van Kessel het noemt, om te ontdekken wat kan en wat nodig is. De projectpartners organiseren verkenningen, werkateliers en bouwplaatsen in de regio’s; bijeenkomsten waarin het draait om flexibiliteit, creativiteit en vooral om het zoeken en vinden van ruimte. Dat zijn wat Van Kessel betreft de hoofdbestanddelen van de werkwijze binnen het project.

Verderop in deze nieuwsbrief komen deelnemers aan een werkatelier aan het woord.

VRIJE ZONE

Revolutionair noemt Marc Dullaert het project WEL in Ontwikkeling. ‘De ruimte die geboden wordt is ongekend.’ De eerste kinderombudsman en oprichter van Kids Rights woonde een werkatelier in Groningen bij. Maar liefst 50 professionals namen deel. ‘Er moesten stoelen bij.’

‘In de tijd van mijn rapport ‘De kracht om door te zetten’ (begin 2019) leefden we nog in een andere werkelijkheid’, zegt Dullaert. ‘In hun pogingen de impasse rondom thuiszitters te doorbreken liepen professionals aan tegen procedures en wet- en regelgeving. Bijzonder dus, zelfs revolutionair, is de ruimte die de overheid nu biedt binnen het project WEL in

Ontwikkeling. Er is een vrije zone gecreëerd waarbinnen geëxperimenteerd mag worden.’

Onbekende wegen

Dat experimenteren begint al in de werkateliers. Dullaert zag dat deelnemers werden uitgedaagd om andere dan de bekende wegen te bewandelen. ‘Het ging er echt om de geesten op te rekken. Wij

mensen zijn geneigd de kortste route te nemen en de oplossingen te kiezen die we al kennen. Aan de hand van een reële casus gingen we in groepen op zoek naar ongebruikelijke oplossingen. Ongelooflijk wat dat opleverde. Uiteindelijk ging degene die de casus had ingebracht naar huis met meerdere oplossingen. Het was een bijzondere bijeenkomst.’

Toen Dullaert op woensdag 5 oktober de internationale conferentie voor schoolaanwezigheid (INSA) mocht openen, vertelde hij over WEL in Ontwikkeling. ‘Dit gebeurt in ons land en ik ben er trots op!’

INSPIRATIE OPDOEN IN HET WERKATELIER

Renata van der Molen is senior-leerplichtambtenaar bij de gemeente Amsterdam. Samen met Tamara Dekker, coördinator thuiszitters bij het samenwerkingsverband PO Amsterdam Diemen, nam zij deel aan een werkatelier van WEL in Ontwikkeling. ‘Inspirerend’ noemen beiden de werkwijze in het atelier.

De samenwerking tussen beide dames is sinds kort intensief te noemen. Samen monitoren zij de thuiszitters in Amsterdam. Vanwege hun beider wettelijke taak en verantwoordelijkheid willen ze weten of alle thuiszitters in beeld zijn en vergelijken ze hun informatie.

Onderwijs toevoegen

Voor WEL in Ontwikkeling werd een plan ingediend waarin het draait om kinderen met een vrijstelling 5 onder a die deelnemen aan een zorggroep van zorginstelling Cordaan. Dekker: ‘Begeleiders van Cordaan geven aan dat er kinderen zijn die niet voldoende aan hun trekken komen in de groep, die meer in hun mars hebben en voor een deel onderwijs zouden kunnen volgen. Zij kunnen dat niet bieden. Wij willen nu voor deze kinderen onderwijs gaan toevoegen aan de zorg en de scheidslijn tussen zorg en onderwijs doorbreken.’

Van der Molen is blij dat deze groep kinderen nu ook in beeld komt. ‘Zij hebben een vrijstelling omdat zorg voorliggend is en formeel is er niemand meer verantwoordelijk voor hun

eventuele onderwijsbehoefte. Als die behoefte er is, zou het zou mooi zijn als daarop kan worden ingespeeld zonder dat regels over ‘wie wat’ bekostigt voor vertraging zorgen.

‘Als je creatief kijkt en de ruimte die er (wettelijk) is optimaal gebruikt, zijn er altijd mogelijkheden’

Creatief kijken

Het werkatelier heeft Renata van der Molen en Tamara Dekker gesterkt in hun voornemen bestaande procedures niet altijd te nemen zoals ze zijn. In het werkatelier vonden ze gelijkgestemden. ‘Als je creatief kijkt en de ruimte die er

(wettelijk) is optimaal gebruikt, zijn er altijd mogelijkheden. En het werkt als je samen wil en durf toont om het anders te doen waar nodig.’

‘Het was een levendige en praktische bijeenkomst. Door verschillende werkvormen werden we ons bewust van het perspectief van waaruit we kijken. In hetzelfde plaatje kunnen verschillende mensen een ander beeld zien. Dat was een leuke eyeopener om ons hier in ons werk ook wat meer bewust van te zijn. We kregen bovendien heel praktische handvatten om een plan te maken voor deze vergeten doelgroep. We stonden stil bij de rol van ouders – betrek hen in een zo vroeg mogelijk stadium –, bij de tijd die het kost om een maatwerktraject te bouwen en bij het belang van denken in kleine stappen. Hier kunnen we zeker mee verder.’

De werkateliers worden aangeboden in alle regio's waar gewerkt wordt aan WEL in Ontwikkeling. Deelnemers afkomstig uit het onderwijs, leerplicht, gemeente, samenwerkingsverband, zorgpartijen, leren daar aan de hand van een casus hun hoofd 'te stretchen'. De opdracht of de uitnodiging is te fantaseren, te dromen, buiten de lijntjes te kleuren. De werkateliers zorgen voor ruimte, lucht en creativiteit.

DE WEG TERUG NAAR ONDERWIJS

Jongeren die thuiszitten met een vrijstelling 5 onder a en zich na verloop van tijd verder willen ontwikkelen, misschien op termijn zelfs wel weer op school. Dat te organiseren blijkt een ware hordenloop, zo leert de ervaring van Inizo, instelling voor wonen, begeleiding en dagbesteding.

Hylke Homan, onder meer manager dagbesteding, probeert momenteel een geschikt traject uit te stippelen voor twee jongens van 15 en 16 jaar. De laatste drempel, de aanschaf van geschikt studiemateriaal, hoopt ze dankzij WEL in Ontwikkeling te kunnen nemen. 'Dit zijn beiden jongens met een normale intelligentie die als gevolg van complexe problematiek in het verleden zijn uitgevallen in het onderwijs. Uiteindelijk leidde dat bij beiden tot een vrijstelling. En dan valt alles stil. Want nu de jongens weer stappen richting onderwijs willen zetten, blijkt er niemand te zijn bij wie ze kunnen aankloppen.'

Pionieren

Dus worden ze aangemeld bij Inizo dat meerdere educatieprogramma's aanbiedt, onder anderen ook voor thuiszitters. Na aanmelding begint de zoektocht, zegt Homan. 'Er is niet een bestaand traject dat we uit de kast kunnen halen, geen bekende route die we kunnen lopen. Het is pionieren, het wiel uitvinden, zoeken naar wat er wel kan.'

*'Er is niet een
bestaand traject
dat we uit de kast
kunnen halen'*

Na aanmelding organiseert Homan een multidisciplinair overleg waaraan ouders, zorginstelling, gemeente, het samenwerkingsverband en zo mogelijk ook leerplicht deelnemen. Als het goed is, is er ook een regisseur vanuit de gemeente, maar dat is volgens Homan helaas lang niet altijd het geval. In het overleg staat de vraag van de jongere centraal. Die vormt het vertrekpunt. 'Maar dan', zegt Homan, 'dan komt de vraag naar het niveau, wij kunnen geen niveaubepaling doen. Studie- en beroepskeuzebegeleiding? Onze onderwijsassistenten kunnen veel, maar dit is een vak apart. We hebben daarom zelf contact gelegd met de bedrijven die niveaubepalingen doen en

beroepskeuzetesten afnemen. Gelukkig waren die direct bereid mee te werken. Zo ver zijn we nu.'

Stapje voor stapje

De opbouw naar onderwijs kan beginnen, stapje voor stapje. Homan: 'Dan moet je denken aan eerst een half uur per week naar school, dan twee keer een half uur, en zo verder. We starten met 1 of 2 vakken waar de interesse van de jongere naar uitgaat. Daar hebben we dus materiaal voor nodig. Maar omdat we geen school zijn en dus geen brin-nummer hebben, kunnen we geen leerboeken aanvragen. Daar loopt het op vast.'

Toen Homan hoorde van WEL in Ontwikkeling, zag ze direct kansen. 'Het is precies bedoeld voor de jongeren over wie het hier gaat. Ik hoop en verwacht dat we nu leermiddelen gefinancierd kunnen krijgen en dat we de jongeren straks meer te bieden hebben. En ik hoop vooral dat dit project eraan gaat bijdragen dat we in de toekomst makkelijker een traject voor deze groep jongeren in elkaar kunnen zetten. Dat het pionieren stopt.'